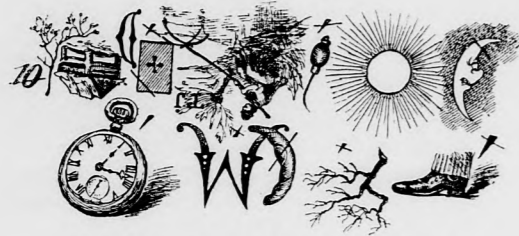

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 december 4.

7. számban közölt fejtőre kérdések megfejtése:

Számrejtvény:

4	15	23	35	9
15	9	35	4	23
23	35	4	9	15
35	23	9	15	4
9	4	15	23	35

Történelmi kérdés: Narva mellett, 1700 november 21-én. — Irodalomtörténeti kérdés: Teleki László gr. Kegyelez. Kézainál fordul elő először Valentinianus császár neve a magyar irodalomban. — Képrejtvény: Eljen a barátság!

Helyesen fejtették meg: Kempfner Gyula, Kormos Zoltán, Spitzer Lajos, Hollós Kornél, Ungár Sándor, Havas Péter, Fodor János, Bella Gábor, Beyer Oszkár, Binder Elemér, ifj. Várady Miklós, Grosz Ágoston, Hidvéghi Pál, «szászvárosi Arany János-kör», Kuzma Albert, Eckerdt Elek, Brummer Imre, Vojnich Guidó, Wagner Imre, Ungár Endre, Rosemberszky Ödön, Lázár Lajos, Thier Győző, Szabó Gyula, Reményi József, Lefkovits Vilmos, Nord Frigyes, Kósa Miklós, Holbesz Aladár, Milutinovits Corinna, csáktornyai m. kir. áll. polg. isk. «Zrinyi-önképzőkör»-e.

A kítűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Kegyelemkenyér) a szászvárosi «Arany János kör» nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

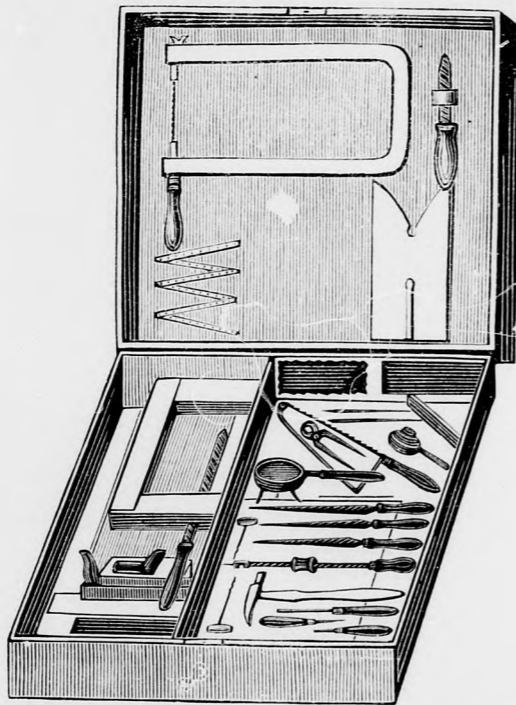
V. D. (Budapest). Lapunkban csak olyan közleményeknek adunk helyet, amelyek a mi olvasóink értelméhez szólnak. Az ön értekezése nehezen emészthető meg, csak a szaktudósokat érdekli, az ifjúságot nem. Ha közelebb tud hozzánk férközni, örömmel fogadjuk. — Jó tanács. Igen sok a versírással foglalkozó ember ebben az országban, ne szaporítsa teljesen ok nélkül a számukat. Olvassassa az igazi nagy írók műveit s gazdagabb lesz a lelke, mintha meddő talajban akar termelni. — Ignotus. Maradjon továbbra is az. — G. G. (Szeged). Korai még a tudakozódás, majd kora tavasz felé forduljon hozzánk ugyanezzel a kérdéssel, akkor megfellehetünk. — Vademeccum. 1. A Franklin-Társulatnál megrendelheti. 2. Az «Olcsó Könyvtár» és «Magyar Könyvtár» két különböző vállalat. Most azonban a kiadója mind a kettőnek egy. 3. Még nem jelent meg. — Omega. A lira fejlődéséről sokan írtak. Tömör összefoglalásul ajánljuk Gylulai Pál: «Vörösmarty életrajza»-t. Fgyébként is olyan mű ez, hogy minden magyar diáknak ismernie kell. — Bélyeggyűjtő. A lap szerkesztősege nem foglalkozik bélyeggyűjtemények elárúztatásával. A mi véleményünk az, hogy a magyar diák ne gyűjtsön azért bélyeget, hogy azt jó pénzen eladja. Bizza ezt a bélyeg-kereskedőkre, akik ebből élnek s ebből tartják fenn a családjukat. — H. D. (Buda-

pest). A tudósítást mindezeig nem kaptuk meg — Kíváncsi. 1. Hogy a lap szerkesztője most mit csinál? Eppen most felelget a hozzá beérkezett levelekre. Például önnök is válaszol. 2. A jövő félfolyamban is aligha írhat valamit. — V. G. (Budapest). 1. Május első hetében. 2. Nem tudjuk, hogy minő vallású. 3. Állandóan Budapesten. — Könyvbarát. Kérjen könyvjegyzéket a kiadóhivataltól; ingyen kap. Abból válogathat tetszése szerint. — H. I. 1. Az «Uránia» színházban adják, 2. Természetesen. 3. Havi részletfizetésre. Forduljon ebben az ügyben a Franklin-Társulat könyvkiadóhivatalához (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). — Ocskay lakodalma. Vannak sikerült sorok benne, de egészben véve nem sikerült. A kuruc-balladák hatása alatt írta, de az igénytelen tárgyából balladát kikerekíteni nem tudott. A lakodalom az esküvő után és nem az előtt szokott lenni. Hanem ez a dolog érdemében csak mellékes. Tagadhatatlan, hogy van a forma iránt érzéke. Egyelőre ez is elég. A lapot új címére elküldöttük.

LOMBFÜRÉSZ MUNKA

a legkedvesebb foglalkozása a tanuló ifjúságnak, ha leckéjét már elvégezte. Fejlesztéi izlését és jószava nagy kézügyességre tehet szert, s a mellett pompás szórakozást nyújt. Nem kell hozzá mester, mindenki magától megtanulja! Ilyen kazettában egy valóságos kis műhely van berendezve és különböző nagyságban kaphatók.

Kérjete azonnal egy levelezőlapon képes árjegyzéket, melyet ingyen küldök meg.

És kérjete karácsonyra egy ilyen, mert szüleiteknek is csak örömet szereztek, ha tanulságos dologgal töltitek el az időt. Lombfürész szerszámok, fényezett dobozban:

1.	2.	3.	4.	számú
Tartalma	15	20	25	30
Ára	7.—	10.—	15.—	20.—
Rekesszel	8.—	11.60	16.40	21.60

Kaphatók még ugyancsak nálam faégetéshez, fafaragáshoz és fűtéshez való szerszámok is. Mindezekhez több mint 4000 szebbnél szebb minta.

FISCHER LÁSZLÓ

lombfürész és műkedvelő szerszám különlegességek üzlete. Budapest, IV. Károly-utca 1., 8. sz. bolt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		FELELŐS SZERKESZTŐ		SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:	
Negyed évre	2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES. Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.	
Fél évre	4 kor. 80 fill.				
Egész évre	9 kor. 60 fill.				
Megjelenik minden vasárnap.					

COPPERFIELD DÁVID
ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Írta Dickens Károly. 10

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

XIV.

A reggellel együtt megjelent Peggotty is; bekiáltott értem, mint rendesen, az ablakom alól, s reggeli után elvitt magához. Mondhatom, szép kis otthona volt. Még aznap elbúcsúztam Peggotty úrtól, Hamtól, Gummidgenétől és a kis Emmittől, s az éjszakát Peggottyéknál töltöttem egy kis padlásszobában. Peggotty kijelentette, hogy ez a kis szoba mindig az én szobám lesz, s mindig oly rendben fogja tartani, mintha minden percében várná az érkezésemet.

Reggel haza mentem Barkis úr szekeren, s Peggotty is elkísért. A kapuban elváltak tőlem, nem könnyen, nem szívesen, s oly különös látvány volt látnom a távozó szekeret, amely elvitte magával Peggottyt, s engem ott hagyott a vén szilfák alatt, a ház felé tekintve, amelyben nem volt többé egyetlen arc sem, mely szeretettel vagy jóindulattal tekintsem rám.

És most az elhanyagolatlanságnak oly ideje következik, amelyre nem tekinthetek vissza szánalom nélkül. Mit nem adtam volna, küldtek volna bár a világ legszigorúbb iskolájába, csak tanulhattam volna valamit, valahol, valahogyan! De efféle remény nem kecsegtetett. Nem szeretek, és komoran, szigorúan, állhatatosan nem vettem rólam tudomást. Nem vertek, nem koplaltattak, de napról-napra, hétről-hétre, hónapról-hónapra hideg nyugalommal elhanyagoltak.

Kódroghattam a házban és a szomszédság-

ban anélkül, hogy törődtek volna velem; csak arra ügyeltek féltékenyen, hogy össze ne barátokozzam senkivel; talán mert azt gondolták, hogy ha megtenném, panaszkodni találnék valahol.

Ugyanez okból csak ritkán engedték meg, hogy Peggottyt fölkeressem. Elvéve azonban mégis elmehettem hozzá, s ott bizony azt vettem észre, hogy Barkis úr voltaképpen nagy zsugori, s nagy csomó pénzét az ágya alatt őrizi egy ládában, amely az ő állítása szerint ócska ruhafélével van tele.

Az egész idő alatt annyira tisztában voltam azzal, hogy mily mérhetetlenül elhanyagolnak, hogy minden bizonnal végtelenül nyomorult lettem volna, ha nincsenek ott régi könyveim. Bennök találtam egyedüli vigaszomat, s oly hűséges voltam hozzájuk, amely hűségesek ők voltak énhozzám, s végig olvastam őket újra meg újra, Isten tudja hányszor.

Egy este vendégünk érkezett Londonból: Quinion úr, a londoni Murdstone és Grinby-féle borkereskedő cég üzletvezetője, amely cég jövedelméből, mint régebben említettem már, része volt Murdstone úrnak és a néjének is. Másnap reggeli után Murdstone úr ünnepélyesen tudatta velem, hogy mivel véleménye szerint eleget tanultam már, nem iskolázta tovább, hanem rábiz Quinion úrra, aki az üzletben fog majd foglalkoztatni.

— Megkereshetsz annyit, — szolt Murdstone úr, — ami élelemre és zsebpénzre elég. A lakásodat, amelyről már gondoskodtam, én fogom fizetni. A mosó-számládat is. A ruhádról is mi gondoskodunk, mert egyelőre nem lesz módodban magadnak gondoskodni róla. Most tehát Londonba mégy, Dávid, Quinion úrral, hogy a magad lábán kezdj élni.

Aznap reggel el is utaztam Quinion úrral, s tiz esztendő koromban napszámos gyerek lettem a Murdstone és Grinby cégnél.

A cég árúraktára a Themze partján volt, lent Blackfriarsban, roskatag régi házban, külön rakparttal, amely dagály idején a vízbe ért, dagály után az iszapba feneklett, s a szó szoros értelmében nyüzsgött a patkányoktól.

Egy csomó embernek és gyerekeknek üres palackok kiselejtezése, s az épen maradtak kiöblögetése volt a dolga a raktár-épületben. Ha kifogytak az üres palackok, címkéket kellett ragasztani a teli palackokra, vagy dugókat vágni hozzájuk, vagy a dugókat lepecsételni, vagy a kész palackokat hordókba csomagolni. Ez volt az én dolgom is, mert azok közé a fiúk közé állítottak be, akiket erre alkalmaztak.

Az első reggel az árúraktár egyik sarkában jelölték ki a helyemet, ahol Quinion úr az iroda ablakából mindig szemmel tarthatott, s mellém rendelték a legidősebb fiút, hogy megmutassa, mi lesz a dolgom. Walker Misinek hitták. Rongyos kötény volt előtte, a fején meg papiros csákó. Elmondta, hogy az apja sajkás, s hogy a vezető társunk, egy másik fiú, akit sápadt színe miatt Lisztes Krumplinak neveznek. Lisztes atyja tűzoltó volt valamelyik nagy színházban, ahol a huga apró Manókat játszott a némajátékokban. Nincs szó lelkem titkos gyötrelmére, mikor láttam, hogy milyen társaságba sülyedtem le. Valahányszor Walker Misi az első délelőtt folyamán ki-kiment, összevegyült könnyem a vízzel, amelyben a palackokat mostam, s keservesen zokogtam.

Az iroda órája félegyre járt, s mindenki ebédre készülődött, mikor Quinion úr kopogott az iroda ablakán, s intett, hogy menjek be hozzá. Bementem, s egy testes, középkorú férfit találtam ott, barna felöltőben, fekete szűk nadrágban és cipőben. Nagy, fényes fején egy szállal sem volt több haj, mint akár egy tojás. A ruhája kopottas volt, de annál tekintélyesebb volt hatalmas inggallérja. A kezében úriás sétatálcát tartott, amelyen egy pár nagy, fakó bojt fityegett, kívül a kabátján monokli lógott, mint később megtudtam, — diszül, mert nagyon ritkán használta, s ha használta, semmit sem látott rajta.

— Íme, — szól Quinion úr, rám mutatva, — itt van.

— Copperfield úri? — szól az idegen sajátos leereszkedő előkelőséggel, amely igen nagy hatást tett rám.

— Micawber úr, — szól Quinion úr, hozzám fordulva. — Ismerőse Murdstone úrnak. Megrendeléseket gyűjt a számunkra. Murdstone úr írt neki a szállásod dolgában, és nála fogsz lakni.

— A címem — szól Micawber úr — Windsor Terrace, City Road. Ma este lesz szerencsém majd eljönni az ifjú kezdőért, hogy beavassam a legrövidebb út titkaiba. Hány órára legyek itt?

— Nyolc óra tájban, — szól Quinion úr.

— Nyolc óra tájban, — ismételte Micawber úr. — Ajánlom magamat, Quinion úr. Nem leszek tovább terhére.

Föltette kalapját, s pálcáját hóna alá kapva, kifelé indult: peckesen kiegyenesedve, s valami nótát dúdolgatva, mihelyt kijutott az irodából.

Quinion úr ezután forma szerint szegődött, hat shilling heti bérrel, s egy hetet előre kifizetett, azt hiszem a saját zsebéből. Hat pennyt mindjárt Lisztesnek adtam a pénzből, hogy vigye el este a ládámat Windsor Terraceba, mivel nekem túlságosan nehéz lett volna, bármily kicsi volt. További hat pennybe került az ebédem: egy adag vagdalt hús s egy pohár víz egy közeli szivattyús kútnál. S az egy órányi ebéd-időt azzal töltöttem el, hogy ide-oda sétáltam az utcákon.

Este, a kitűzött időben, Micawber úr újra beállított. Megmostam az arcomat és a kezemet a tiszteletére, s azután együtt haza sétáltunk.

Miután megérkeztünk Windsor Terrace-i házába, bemutatott a feleségének, egy sovány, hervadt, s nem éppen fiatal hölgynek, aki karján egy kis babát ringatva, a nappaliban ült. Ez a kis baba egy ikerpárnak az egyik fele volt, s Micawberné — már itt megjegyzem — soha sem láttam az ikerpárnak egyszerre mind a két fele nélkül. Vagy az egyiket, vagy a másikat mindig a karján ringatta.

Két más gyermek is volt még a házban: Micawber úri, körülbelül négy esztendő, és Micawber kisasszony, körülbelül három esztendő. Az én szobám hátul volt, a ház legbelsejében: szűk kis kamra, nagyon szegényes bútortalattal.

— Soha se hittem volna, — szól Micawberné, mikor fölvezetett a szobámba, — soha se hittem volna, mikor még otthon éltem a papáéknál, hogy valamikor kénytelen leszek szobaurat fogadni. De az uramat éppen mostanában csaknem elnyeléssel fenyegetik az anyagi gondok,

s nem is tudom, vajjon lehetséges lesz-e kigázolnia belőlük. Ha a hitelezők nem akarják megengedni az uramnak, hogy lélegzethez jusson, akkor viseljék a következményeket is. És mennél hamarabb törésre viszik a dolgot, annál jobb.

Nem tudom, vajjon korárett önállóságom tévesztette-e meg Micawberné koromat illetőleg, vagy úgy esordultig volt-e ezzel a témával, hogy másról nem is tudott beszélni, de ebben a hangnemben kezdett velem beszélgetni, s így folytatta ismeretségünk egész ideje alatt.

Ebben a házban és ezzel a családdal töltöttem szabad időmet. Saját külön reggelimről, amely egy pennys cipóból és egy penny ára tejből állt, magam gondoskodtam; egy másik kis cipót meg egy kis darabka sajtot egy külön pohárszék külön deszkáján raktam el, hogy este, mikor hazatérek, legyen mit vacsorálnom. Jól tudom, hogy ezt a heti hat shillingem megérezte, és naphosszat távol voltam hazulról az árúraktárban, s ebből a pár shillingből kellett élnem az egész héten át. Hétfő reggeltől szombat estig nem bátorított, nem vigasztalt, nem támogatott senki a világon, s oly gyermekes voltam, oly kevéssé voltam való még életem egész terhének a hordozására, hogy reggelenként, mikor az üzlet felé ballagtam, ritkán állhattam ellent a pástétomos boltok ajtajába kirakott feleáron eladandó száraz pástétomnak, s ráköltöttem az ebédre szánt pénzemem. Ilyenkor ebéd nélkül kódorogtam, vagy legfőlegb egy zsemlet vagy egy szelet puddingot vásároltam. A rendes jó ebédem szafaládé volt, meg egy pennys cipó, vagy négy penny ára csonthús egy laei konyhából, vagy egydarab sajt kenyérral, meg egy pohár sör.

Az ozsonna-időnk, azt hiszem, félóra volt. Mikor volt elég pénzem, egy itce kávé szoktam meginni, s hozzá egy darab vajás kenyeret. Mikor nem volt, elballagtam a Covent Garden piacig, s ott megbámúltam az ananászokat.

Oly kicsike voltam, hogy nem egyszer, ha beléptem egy-egy idegen vendéglő söntésébe, hogy egy pohár sörrel öntözsem meg száraz ebédemet, féltek kiszolgálni. Emlékszem, hogy egy meleg

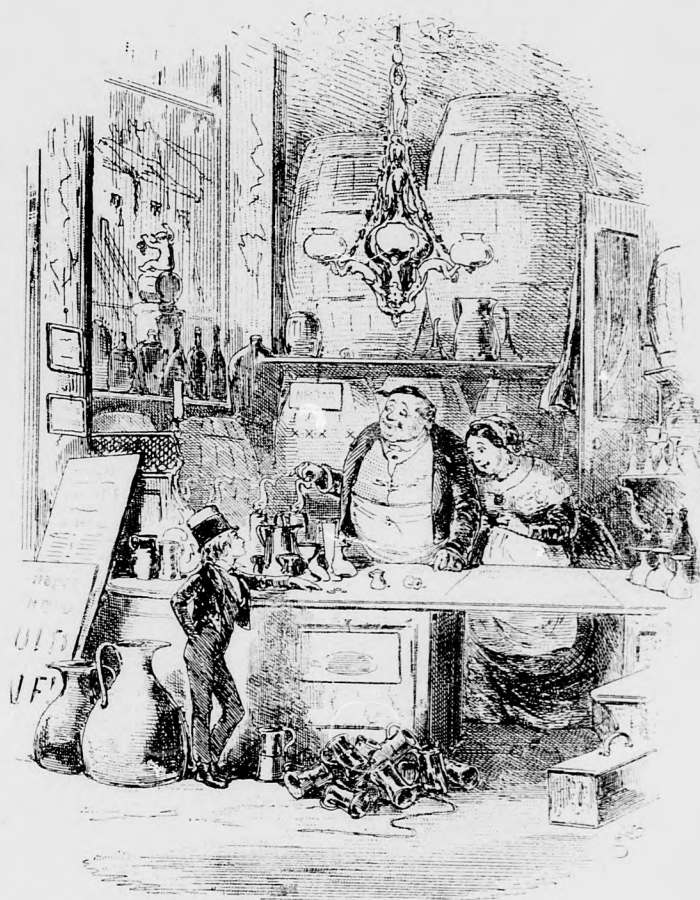
este betértem egy vendéglőbe, s így szóltam a vendéglőshöz:

— Mibe kerül egy pohár a legjobb, legeslegjobb fajta sörből? (Azt hiszem, aznap éppen a születésem napja volt.)

— Harmadfél pennybe, — szól a vendéglős.

— Kérek egy pohárral, de jó sok habbal.

A vendéglős mosolyogva végig nézett rajtam,

SOK MINDENFÉLÉT KÉRDEZTEK TŐLEM.

aztán hátra szól a feleségének, aki előbújt a rekeszéből, s épp úgy megbámúlt, mint az ura. Sok mindenfélét kérdeztek tőlem: hogy mi a nevem, hány éves vagyok, hol lakom, mi a foglalkozásom, s hogy kerültem oda. Azután megkaptam a sörömet, s a vendéglős felesége lehajolt hozzám, visszaadta a pénzemem, s ráadásul meg is esőkolt.

Reggeltől estig szakadatlanul dolgoztam, rongyosan, mocskosan, közönséges munkások és inasok társaságában. Elégtelenül és erőtllenül táplálkozva kódorogtam szabad időmben az

utcaikon. S tudtam, hogy ha a jó Isten meg nem könyörül rajtam, mások gondja miatt könnyen válhat belőlem egész kis útonálló vagy csirkefogó is.

Mindazonáltal volt némi tekintélyem a Murdstone és Grinby cégnél. Csakhamar legalább is oly gyors és ügyes munkás lettem, mint a fiúk bármelyike; de bár igen bizalmas lábon álltam velök, modorom és viselkedésem eléggé különbözött az övéktől, hogy bizonyos távolság maradjon köztem és közöttük.

Helyzetemet úgy fogtam fel, hogy semmi reményem sincs a szabadulásra; de soha egy percre sem nyugodtam bele sorsomba, bár békén viseltem, annyira, hogy még Peggottynak sem vallottam meg szenvedéseimet, bár sűrűn leveleztem vele.

Micamber úr zavarai tetézték még lelkem siralmas állapotát. Elhagyatottságomban teljesen beleolvadtam a családba, és járkálás közben Micawberné tervezgetéseim törtem a fejem, és Micawber úr adósságainak a terhét cipeltem.

— Copperfield úrfi, — szólt egy este Micawberné, — magát nem tekintem idegennek, s ezért nyíltan megmondom, hogy az uram anyagi helyzete válság előtt áll.

— Nagy Isten! — szóltam elképedve.

— Drága Copperfield úrfi, — folytatta Micawberné, — maga korához képest rendkívül okos és hallgató, s ezért valami szívességre kérném.

Arra kértem, hogy rendelkezék velem.

— Az ezüstneműn magam adtam túl, — szólt Micawberné. — Hat darab teáskanalat, meg egy cukor-csiptetőt magam vittem a zálogházba. Van még holmi apróság, amitől megválhatunk. De most az ikrek miatt nem igen mozúlhatok ki. Az uram pedig sokkal érzőbb kedély, semhogy személyesen el tudná adni. Copperfield úrfi, ha arra kérném, hogy...

Megértettem Micawberné, s kijelentettem, hogy szívesen állok a szolgálatára. S még aznap este megkezdtem eladogatni a kisebb ingóságokat, s tettem egy-egy ilyen kirándulást csaknem minden reggel, mielőtt munkába mentem.

Nemsokára jó ismerős lettem a zálogházban is. A főhivatalnok igen figyelmesen bánt velem, s gyakran arra kért, hogy deklináljak a fülébe egy latin főnevet vagy melléknevet, vagy konjugáljak egy latin igét, mialatt lebonyolítja velem az üzletet.

Ilyen alkalmakkor Micawberné mindig egy kis lakomát rendezett, rendszerint vacsorára, s jól emlékszem, milyen pompásan elmulatoztunk.

(Folytatása következik.)

JOB B NAPOK BAN.

Édes anyám, édes szülöm!
Ki is hitte volna,
Hogy valaha rossz fiadnak
Így fordul a dolga!
Hajnalodik kelet felől,
Fut az éj, a bánat:
Átviharzott lelkem fölött
Csendes béke támad.

Megítatom szomjas szívem
Örömök vizéből,
Elveszem, mi engem illet,
Istenem kezéből.
Úgy érzem: Mindenható
Lelke hozzám hajlik,
És fölélel szent magához
A kék mennybolt aljig.

Végzetlen gazdagságom
Roppant képe tárul,
Amint szemem visszavetem
Az egek boltjáról:
Fénybe szegett nagy természet
Tündér palotája
Önmagával békés szívem
Kedvére kitérve!

Levettem a szegénység
Fájdalmas ruháját,
És feltettem én fejemre
Hitem koronáját.
Hit: az örök, változatlan,
Mindenható Egyben!
Hit: magamban, hit: esendő
Bűnös emberekben!

Jertek hozzám, fáradottak!
Pihenjete nálam!
Szeretetek párnájával
Van megvetve ágyam.
Szívem, szegény, túlcserdül a
Tenger boldogságtól, —
Mért sajnálnám hát telijét
Boldogtalan mástól?

Oláh Gábor.

Könyv és élet, tanulmány és tapasztalás karöltve haladjanak. Az olvasással egyesítsd a világra és az emberekre való figyelmedet.

AMI KÖRÜLÖTTÜNK VAN.

Beszélgetés a fizika törvényeiről.

Ne ijedjünk meg a szótól. Ne higgyük, hogy a fizika mindennapi életünkől valami távoleső, tisztán nehéz, nagy megfontolásokból álló tudomány. Lépten-nyomon fizikai tünemények, találkozunk, napi cselekvéseinkben, *természetesnek* mondott, megszokott tapasztalásainkban fizikai

ban nagyon sokat cseppetnek stb. Emberi értelmünk fejlettségéhez nem méltó mindennapos tapasztalásainknak pusztán, elszigetelt ismerete, melyet a szükséghez képest hasznunkra fordítunk. Ilyen elszigetelt egyes tapasztalásai, melyekre az életfentartás szempontjából van szükség, vannak az embernél sokkal kevésbé fejlett értelmű állatoknak is. De ezeket a kis tapasztalásokat egybefűzni, egy-egy csoportjukat,

DEÁK-EBNER LAJOS: Baromfivásár.

törvények rejtőznek, melyeket, *mint ilyeneket*, nem veszünk észre, pedig csak ki kellene nyitnunk a szemünket és eszünket.

Aki nem készül fizikusnak, tudósnek, arra nézve tulajdonképpen az volna a fizika tanulásának egyetlen célja, hogy öntudatosan nézze meg mindazt, ami körülötte végbemegy, hogy tudja, mi történik akkor, mikor kiejti kezéből a botját, mért áll meg cseppekben a víz pohara falán, mért ontja erősebb sugarakban a vízvezeték a vizet a földszinten, mint a negyedik emeleten, mért nem szól a villamos csengő, ha egyfolytá-

mint valami általános természettörvény megnyilvánulását tekinteni és egész világát, mint néhány óriási erő által mozgásban tartott gépezetet tekinteni — csak az ember tudja. S ha nem iparkodik ennek a tudásnak birtokába jutni, mulasztást követ el. Mert az egyetlen igaz és elvehetetlen birtokunk az, amivel a tudásunkon, a lelkünkön gazdagítottunk, az egyetlen értékes az emberben a szellemi tartalom.

A természet nagyon beszédes, csak szóba kell állani vele. Elzárkózik és ingyen tagad a felületes előtt, de megnyílik az őszintesége, ha valaki

igaz, komoly érdeklődéssel fordul hozzá. Megpróbáljuk követni őt működésében és majd meglátjátok, hogyan árulja el sorjában titkait. Hatalmas összefüggéseket, nagyszerűen működő okokat, törvényeket fogunk megismerni. Lám, ugyanaz az erő mozgatja a világrendszereket, ami a zseb-késünket a földre esni készíti, ha kieresztjük a kezünkől; ugyanaz az oka a víz csepegésének és annak, hogy tintánk felszívárog az itatós papírba.

Ismerjük meg gondolkodva és jól a körülöttnünk nyilvánuló jelenségeknek egy csoportját. Azzal fogom kezdeni, hogy mi az a munka és hogyan használjuk azt fel a fizikában.

A munka.

Hordár megy fölfelé a lépcsőn, koffer van a hátán. Felviszi a harmadik emeletre. Ezért a munkáért pénzt kap. Munkája abból állt, hogy valami nehezet (amit röviden *test*-nek nevezhetünk) egyik helyről a másikra, t. i. a földszintről az emeletre vitt. Ez a dolog vagy munka nem járt ám minden erőfeszítése nélkül. Tartania kellett a koffert, hogy le ne essék. A koffernak ez a leeresésre való hajlandósága így abban nyilvánult, hogy a koffer súlya húzta az ő karját és izmait megfeszülésre kényszerítette. A koffer tehát *ellenállt* annak, hogy a hordár őt az emeletre vigye és vissza is esik, mihelyt a hordár elereszti. De a hordár erősebb, mint a koffer, és habár ez lefelé szeretett volna esni, a hordár nemesak hogy nem engedte, hogy leessék, hanem még vitte is fölfelé. Így a koffer a hordár teljes győzelmére fölkerült a harmadik emeletre. Ezt pontosabban úgy fejezhetjük ki: a hordár munkája abból állt, hogy egy *testet bizonyos ellenállás legyőzésével* egyik helyről a másikra juttatott.

Tehát mitől függ a munka nagysága? 1. Attól az ellenállástól, amit le kellett győzni. 2. Annak a két helynek a távolságától.

Függ az ellenállástól, mert ha a pakk súlyosabb, azaz nagyobb ellentállást fejt ki a fölvitel ellen, akkor nagyobb munkába kerül azt fölvenni a harmadik emeletre; s ha kevésbé súlyos, azaz kisebb ellentállást fejt ki, akkor kisebb munkába kerül azt ugyanoda felvenni. És pedig a hány-szor nagyobb vagy kisebb a súlya vagyis az ellenállása, annyszor nagyobb vagy kisebb munkába kerül azt oda a harmadik emeletre juttatni.

Ezt röviden úgy is ki lehet fejezni, hogy a munka *arányos* a legyőzött ellenállással.

Azonkívül a kiindulásipont és a végpont közti távolságtól is függ a munka. Mert ha a hordár azt a pakkot csak az első emeletre viszi fel, háromszor *kisebb* munkát végez, mint ha a harmadik emeletre vitte volna. Ha a második emeletre viszi, kétszer nagyobb munkát végez, mint ha csak az elsőre vitte volna. A kiindulás és a végpont közti távolságot egy szóval *elmozdulás*-nak szoktuk nevezni. A munka tehát az elmozdulástól függ. A hány-szor nagyobb vagy kisebb az elmozdulás, annyszor nagyobb vagy kisebb a munka. Ezt röviden úgy mondjuk ki, hogy a munka arányos az elmozdulással.

Ezen az egyszerű példán megtanultuk, *hogy a munka nem egyéb, mint valami testnek bizonyos ellenállás legyőzésével történt elmozdulása; s hogy a munka arányos ezzel a legyőzött ellenállással és megtett elmozdulással*

Nézzünk körül, rögtön szemünkbe ötlük a munkának egész sereg példája. Nem is kell hordárt keresnünk. Magad mégy, fölfelé a lépcsőn. A magad testét viszed fölfelé. Saját súlyodnak ellenállását kell legyőznöd, csak ennek árán végezteted el vele a kívánt elmozdulást. A mint mégy fölfelé, munkát végezel. Kővér ember nagyobb súlyt visz, már ezért is hamarabb fárad. — Beleszúrod a rajzszöveget a rajzabládba. A fa keménységének ellenállását győzöd le, mikor a rajzszöggel azt a kicsi elmozdulást végezteted. Dugót akarsz kihúzni az üvegből. A parafa ellenállását győzöd le, amint a fűröt befelé mozdítod a dugóba; a dugónak rugalmasságából származó ellenállást győzöd le, mikor kifelé húzod a dugót az üvegből. Mikor a szolgáló megöli a csirkét, a szárnyas állat nyakán levő bőr és hús ellentállását győzi le, s a kés élet befelé tolja az állat nyakába. Az ekét húzó ökör a föld keménységének az ellentállását győzi le, amint folytonosan belehasít az ekevassal a fekete talajba; a szőlőt gázoló fiú a szüreten a szőlőszemek héjának az erősségét győzi le lábának folytonos mozgásával; a cipész, aki a lábbelidet varja, a bőr erősségét győzi le, amint a tűt keresztül-szúrja rajta, a szabó a szövet erősségét győzi le, mikor az ollóval belevág s az olló két élet egymás felé mozdítja. Minden munka ebből a kettőből áll: ellenállás legyőzése és elmozdítás. Minden pillanatban végzünk valami munkát, kezdve a reggeltől, mikor ruháinkat magunkra öltjük, egészen estig, míg a gyertyánkat el nem oltjuk.

Próbáljátok meg, fiúk, végig gondolni, hogyan töltitek el a napot és írjátok össze: miféle fizi-

kai munkákat végezték, s tegyétek hozzá, mily elmozdulás történt ott, miféle ellenállás legyőzése árán. Ha valamiről nem tudtok biztosan itélni, szívesen megfelelek az okos, értelmes kérdésekre, küldjétek be a szerkesztőségbe.

Viszontlátásig a következő beszélgetés alkalomával!

Dienes Pál.

Jól ismert, de változataiban mindig új kép, melyet művésznünk igen érdekessé, művészivé tudott tenni.

A szegényebb osztály életéből megkapó jelenetet mutat be *Zemplényi Tivadar* képe: az «Öregek vagyunk!» Férfj és feleség ülnek egymás mellett a padon, de gondolatuk nem a szép múltban révedez, hanem a jelenbe és jövőbe

ZEMPLÉNYI TIVADAR: Öregek vagyunk.

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSA.

Képekkel.

Múlt számunkban bemutattunk néhány szép képet a Műcsarnok téli kiállításából s mai számunkban is közlünk néhányat a sikerült tárlatból.

A legszebb képek közül való *Deák-Ébner Lajos* «Baromfivásár» című festménye. Az előtérben kofákkal alkudozó parasztasszony, kissé távolabb szekérből kifogott lovak láthatók, míg a háttérből falusi házikók fedelei tűnnek fel.

pillant, mely minden hihetőség szerint gondokkal terhes. Legalább erre vall az asszony kérdő tekintete s az a csüggedtség, mely a férfi elmélázásában nyer kifejezést. Zemplényi kitünő jellemzéssel tudta elénk varázsolni két lélek megnyilatkozását.

Zombory Lajos a «Pihenőben» című képével nyeri meg tetszésünket, melyen részint víz partján álldogáló, részint heverő teheneket festett. E képe szép helyet biztosít számára az állatfestők sorában.

Telepy Károly «Csejtevár romjai»-t festette meg igaz művészettel; e tájkép a tárlat legszebb díszje.

Mai számunkban még egy érdekes képet mutatunk be olvasóinknak, mely ugyan nem a Mücsarnok idei tárlatából való s nem is festmény, hanem amatőr fénykép.

Ez Kohlmann Arthur amatőr fényképe, mely oly sikerült, hogy önkénytelenül előtérbe tolul az a régi kérdés: vajjon művészet-e a fényképezés. A «Falusi idill» c. kép nőalakjával s a kosárból csemegéző birkákkal igen kedves jelenetet mutat be. E kép is arról tanúskodik már, hogy hazai műkedvelő fényképészeinknek is igen fejlett művészi felfogásuk és ízlésük van, mely nem egyszer versenyre kél a festők tehetségével, szépérzékével.

KÉT BOLYGÓ.

A Saturnus.

A Jupiter után a Saturnus naprendszerünk legnagyobb bolygója. Minthogy nagyon lassan halad előre pályáján, távcsövünkkel mindig igen könnyen megtalálhatjuk az égboltozaton. Középtávolságában 1425. aphéliumban (naptávól) 1504, perihéliumban (napközeli) pedig 1345 millió kilométerre van a naptól. Pályáját 29 év, 166 nap, 23 óra és 40 perc alatt futja be. Egy másodperc alatt 9-6 kilométert halad előre, saját tengelye körül pedig 10 óra 29 perc és 17 másodperc alatt fordul meg.

A földtől való legnagyobb távolsága 1655, legkisebb távolsága pedig 1187 millió kilométer. Éppen e változó távolságánál fogva látszólagos nagysága is igen különböző. Két sarka közötti tengelyének látszólagos legnagyobb és legkisebb nagysága úgy aránylik egymáshoz mint 19:13. Sarkainak behorpadása sokkal nagyobb mint a földé, tengelye körülbelül $\frac{1}{10}$ -szer rövidebb, mint egyenlítői átmérője. Tengelye ugyanis 106.000 km., egyenlítői átmérője pedig 119.300 km., vagyis kilenceszer akkora mint a földé. Felülete nyolcvan-szorosan, köbtartalma pedig 730-szorosan haladja meg a földét. Tömege azonban a földénél csak 92-szer nagyobb, sűrűsége ennél fogva a föld sűrűségének egy nyolcadával egyenlő.

Ami a Saturnus felületét illeti, arról igen keveset tudunk. Mindössze egyes fehéres tömegeket, szalagokat láthatunk rajta, melyeknek megfigyeléséhez azonban legerősebb a messzelátók

szükségeseek. Minthogy a spektroszkóp (színkép-elemzés) segítségével a Saturnuson levegőt állapítottak meg, ezek a fehér tömegek, melyek helyzetüket is igen gyakran változtatják, valószínűleg légköri képződmények. Asaph Hall washingtoni csillagász ezen fehér foltokon kívül a sarkok közelében még szürkés árnyalásokat is észlelt. Ezeknek mibenlétét azonban még nem sikerült megállapítani.

A Saturnus legnagyobb sajátosságát azonban, mely a többi bolygótól legjobban megkülönbözteti, az egyenlítőjét körülvevő gyűrűrendszer alkotja. Mikor Galilei 1610-ben ezeket a gyűrűket első ízben megpillantotta, azt tartotta, hogy a Saturnus három egymással érintkező külön csillagból áll. Azt azonban sehogysem tudta, megmagyarázni, hogy kettőnek ezen állítólagos érintkező bolygóknak állandóan sarló formájuk van. Sokáig nem is tudtak helyes magyarázatot adni a dolgról, míg Huygens 1659-ben meg nem állapította, hogy itt tulajdonképpen a bolygót egy szabadon lebegő gyűrű veszi körül. Ennek az ovális gyűrűnek két végén 1675-ben Cassini foltokat vett észre, melyekről azonban Herschel 1792-ben megállapította, hogy azok sáv formájában az egész gyűrűn végighúzódnak. Kiderült, hogy itt nem egy, hanem két gyűrűről van szó, melyeket az u. n. Cassini-féle köz választ el egymástól. A jelen század közepén még egy újabb sávot fedeztek fel az eredetileg egységesnek hitt gyűrűben, melyet keskeny volta miatt *ceruzavonalnak* neveztek el. 1850-ben Bond még egy úgynevezett sötét gyűrűt fedezett fel, a régi gyűrűnek a bolygó felől eső részén. Azóta még több apró dolgot fedeztek fel a gyűrűkön, de a gyűrűrendszer nagyjából az elmondottakból áll.

A gyűrűk egész szélessége, beleszámítva a közöket is, 62.000 km., távolságuk a bolygótól 27.700 km. Vastagságuk csekély, legfeljebb 300 km., tömegük a Saturnus tömegének $\frac{1}{118}$ része. A gyűrűk a Földről nem mindig egyformán láthatók, néha a gyűrűk síkja a Földet vagy Napot metszi s ilyenkor csak vékony, fehér, nehezen észrevehető sáv látható. Más állásokban a gyűrűknek majd déli, majd északi lapjuk látható, s ilyenkor a bolygónak illető sarkát egészen elfedik. Időnként egészen láthatatlanná válnak a gyűrűk, a Nap, Föld és Saturnus állása következtében, ha például a gyűrűk déli lapja van felénk fordulva és a nap az északit világítja meg. A gyűrűk mibenlétére vonatkozólag jelen-

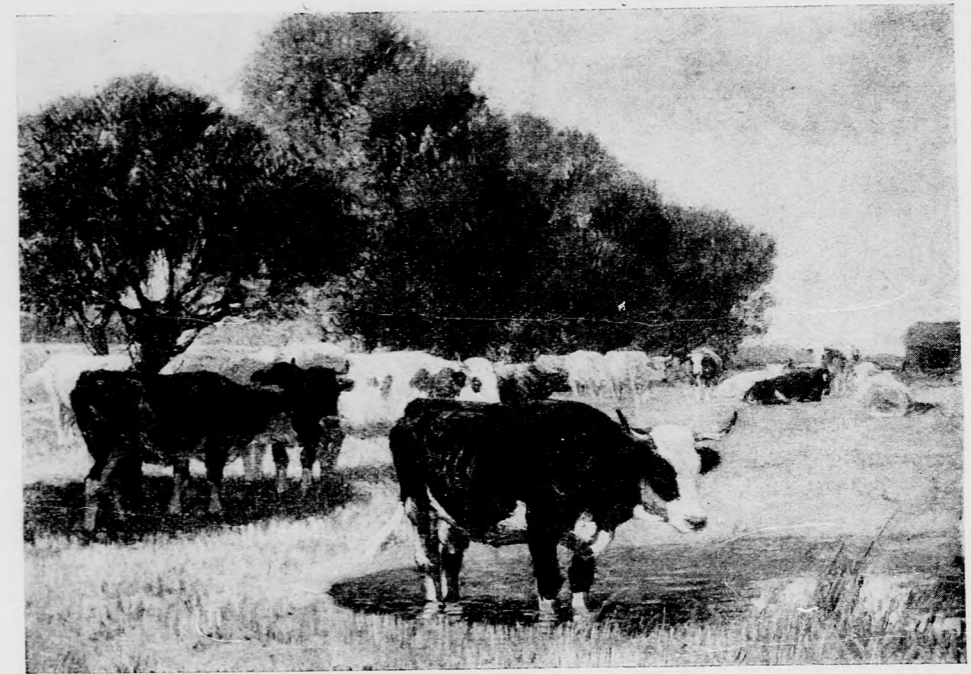
leg Maxwell föltevése van elfogadva, hogy t. i. a gyűrűk apró, egyenkint nem látható testekből összetett felhőszerű alakulatok, melyek a nehézségi erő következtében a bolygó körül keringenek. A belső, sötét gyűrű anyaga, mely némileg átetsző is, valószínűleg a legfinomabb és porszerű.

A gyűrűkön kívül a Saturnusnak mint főbolygónak még kilenc mellék bolygó vagy hold tartozik a rendszeréhez. A nyolc első neve Mimas, Enceladus, Thetis, Dione, Rhea, Titan, Hyperion, Japetus. A kilencedik, melyet csak mostanában fedeztek fel, még nincs elnevezve. A holdak a

a két oldal különböző fényvissza-sugárzó képességén alapszik.

A Mars.

Földünknek e kedves szomszéd bolygója a Merkúr után a legkisebb terjedelmű. Egyenlítői átmérője 6770 km., tömege pedig a Föld tömegének csak 9-48 része. Feltűnően vörös színű csillag, mint a mellett 7000 milliószor kevesebb fényt áraszt, mint a Nap. Ámbár sok mindenben háttérbe szorul a többi bolygók mellett, mégis elmondhatjuk, hogy meglehetősen nevezetességgel örvend. Kepler, a nagynevű csillagász rajta fe-

ZOMBORY LAJOS: Pihenőben.

Japetus kivételével mind a gyűrűk síkjában keringenek.

A Saturnus holdjai a legerősebb távcsövek segítségével is csak pontoknak látszanak, csak a Japetusnál lehetett egy csillagászati másodpernyi, vagyis hétezeröttszáz kilométernyi átmérőt megállapítani. A többi holdak nagyságára csak fényük erőssége után lehet némi következtetést vonni, mely szerint a Rhea körülbelül akkora, mint ami holdunk, a többi pedig 750—1500 km. átmérőjű lehet. A Hyperionnak van egy különös sajátossága, a fényváltoztatás. Ha tudniillik nyugati oldala van a föld felé fordulva, erősen ragyogó, ha pedig keleti oldala, egészen homályos. Ez a tűnemény valószínűleg

dezte fel első törvényét. A felületén mutatkozó állandó foltok alapos és szorgos megfigyelése lehetővé tette, hogy a csillagászok meghatározhatták tengelye körül való forgásának tartalmát, vagyis napját. Kaiser és Schmidt csillagászok a Mars napját 24 órában 37 percben és 22-6 másodpercben állapították meg. A Mars jóformán az egyetlen a sok bolygó közül, amelyről legtöbbet tudunk. Az állandó foltok nagyon elősegítették a számításokat, de annál több mende-mondára szolgáltatnak okot a rövid ideig mutatkozó foltok. Nagyon kapóra jön egy-egy ilyen megfigyelés, mert az amerikai és francia lapok kész örömmel költik a csillagászok észleletei alapján a kósza híreket, hogy a közönség hisz-

kenységét kihasználják. Mr. Pickeruy, az amerikai Harvard College Obterwatory csillagvizsgáló állomás igazgatója nemrégiben sürgőnyt menesztett a többi csillagvizsgáló állomásokhoz, amelyben tudatta, hogy segédje Douglas csillagász megfigyelései közben a Marson világos, fehér pontokat észlelt, amelyek egy vonalban egyesültek. A tünemény csak egy óra és tíz percig tartott. Egyéb sem kellett! Mi mindent ki nem találtak e rövidke kis hír alapján! A marslakók valami rettenetes nagy tűzszerszámot gyűjtöttek meg és fénytelegráffal igyekeztek a föld lakóival levelezni! Újévi üdvözlötet küldtek és felhívnak minket is, hogy adjunk életjelt magunkról, stb. . . Amit Douglas látott, abból nehéz biztos következtetéseket vonni. Talán magas hegyláncok alkotják a vonalat, talán magasan szálló fellegek. Nem az első eset, hogy a Marson világos foltokat látnak, amelyek az állandó foltoktól elütnek. A bolygók sarkainál mindig lehet fehér foltokat látni és az ember hajlandó jég- vagy hósvatagoknak tartani. Néhány év előtt szintén észlelték a Marson világos foltokat és a kósza hír szárnyain bejárta az egész világot az az alap-talan ráfogás, hogy a Mars lakói tüzzel akarják a föld lakóinak figyelmét magukra vonni. De bizony nagyon ellenkeznek a tudománnyal az e fajta sejtések. Tudományosan sem arról nem lehet szó, hogy laknak-e a Marson emberek, sem arról, hogy nem laknak, mert erre vonatkozólag semmi megbízható tapasztalattal nem rendelkezünk.

A CIRKUSZ-KIRÁLY.

Írta Krúdy Gyula.

10

Most előlépve, elmondta, hogy az elmúlt durazzói vásáron véletlenül hozzájutott egy vándor cirkusz-társaság felszereléséhez. A véletlen Motij szerint az volt, hogy a társaság holmiját zálogban fogta magánál, miután azok adósságukat nem tudták kiegyenlíteni. A szegény komédiás-had szétszűllött a világ négy tájéka felé, a felszerelés pedig ott van a színben; eladó.

Burberry úr sokáig tusakodott magában, vajjon megvegye-e a szegény komédiások holmiját az uzorás örménytől.

— Nem tehetem, — ismételte. — Utóvégre szegény kartársaim holmiját nem tulajdonítom el. Lelketlenség volna.

Gusztáv úr vállat vonva szólt közbe:

— Ha mi nem vesszük meg, más veszi meg, meg aztán az okosság is azt parancsolja, hogy minél hamarabb felszereléshez jussunk.

Burberry úr erre aztán szólt:

— Hát lássuk, Motij úr, azokat a felszereléseket.

Az örmény egy nagy rozsdás kulcs-karikát vett le egy szögről, meggyújtott egy kis lámpást és elindult előre. A fogadó kisudvarának volt egy ajtaja, amelyen át egy másik, nagyobb udvarba lehetett jutni. Ebben a nagyobb udvarban csupa színek, raktárak voltak.

Csajkó Pál oldalba döfte Burberryt:

— Itt tartja az örmény a zálogba vett holmikat. Bizonyos, hogy valamelyik raktár aljától a tetejéig matróz-sapkákkal van tele. Az ördög tudná, mire kell Motijnak az a sok rongyos sapka!

Az örmény ezalatt felnyitotta az egyik raktár ajtaját. A raktár színültig tele volt mindenféle ócska lim-lommal. A közepén pedig két hatalmas panorámás koci állott. Az örmény körülvilágította lámpásával a kocsikat.

— Teljesen jó állapotban vannak, — mondta szemhunyorogva.

Kászoni Miklós meglepetten kapta meg a Viktor kezét:

— Ez a mi két kocsink . . .

— Dehogya is, — felelt Viktor. — Az ilyen panorámás-kocsik mind egyformák.

Burberry úr is meglepetten dörzsölgette a homlokát, Gusztáv úr pedig nagy felindulással rebegte:

— Van Isten az égben, ki nem hagyja el a szegény hazátlan művészeket. Most már akár a világ végére is elmennék. Kocsi kell első sorban a vándor-cirkuszhoz.

Motij ezalatt kinyitotta a kocsik ajtaját, felmászott a lépcsőn és egyenkint dobálta ki belőlük az ott felhalmozott holmikat. A karesú trapézok, nyújtók, kötelek, karikák odahullottak a művészek lábaihoz s azok felkapkodták. Volt ponyva, sátorfa a kocsikban, de még egy kis takaréktűzhely is.

— Ennek fog legjobban örülni Mary-Mary, — dörmögte Burberry úr.

A kocsik pedig egyre öntötték a holmikat, amelyeknek a művészek jobban örültek, mintha igazi kincseket találtak volna. Selyemszövésű trikók, szőnyegek, lóháti nyergek és lószerszámok. A nagy dobba jókedvűen ütött bele az örmény és majd áhítatosan vett kezébe egy sárga női nyergét.

— Mintha csak az Atalante számára varrták volna, — rebegte érzékenyülve Burberry úr.

Egy fehér hegyes sapka éppen Gusztáv úr felé röpült. Az ügyes bohóc elkapta fejével a sapkát és az ott maradt a fején, többé le sem tette.

Most következett azonban a dolognak a legnehezebbik része: az alkú.

Az örmény nem hiába volt örmény. Nyomban észrevette, hogy mennyire megörültek a művészek a véletlenül talált holmikkal. Rengeteg summa pénzt követelt a kocsikért és hozzátartozóikért. Burberry úr csaknem elájult az összeg hallatára.

— Annyi pénz tán a világon sincs, — mondta mély meggyőződéssel.

Csajkó Pál, most már egy tapodtat sem mozdul honfitársaitól, az öklével fenyegette az örményt:

— Ó, te rabló! — kiáltotta. — Te vagy a leggazdagabb ember Durazzóban és még mindig nem elégtel meg a gazdagságot?

Motijjal azonban lehetett alkudni is. Csakhamar leszállott követelésével az összeg felére. Később a negyedrészzel is megelégedett. Burberry úr verejtékező homlokkal olvasta le a Szimics ezredes aranyait az örmény kezébe.

— Egyszer hittem, hogy gazdag ember vagyok, — mondta szomorúan. — Ennek a gazdagságnak is gyorsan vége lett.

A vén bohóc a levegőbe dobta a sapkáját:

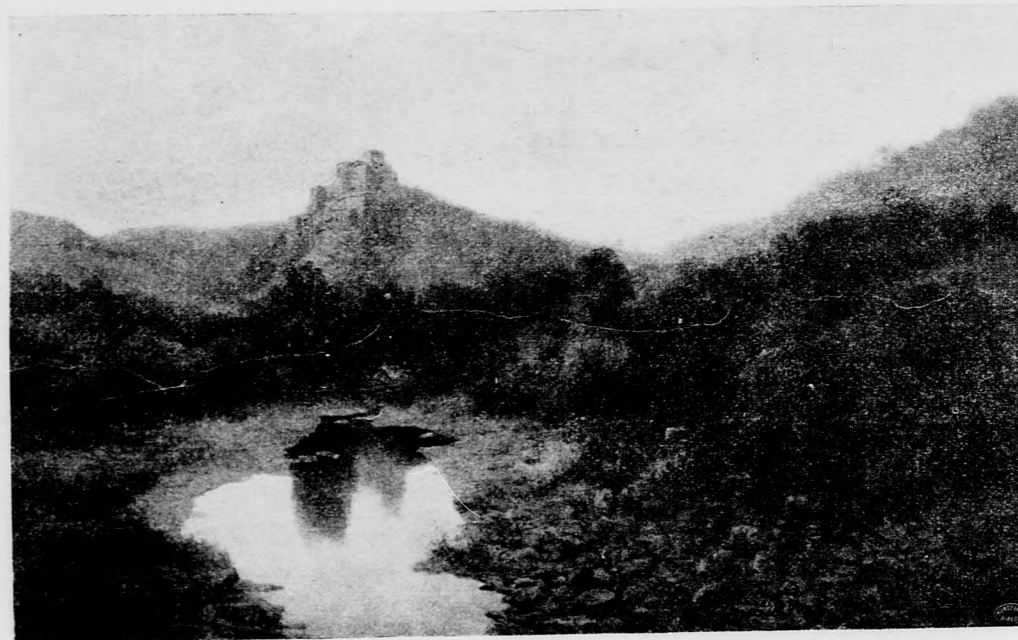
— Most pedig menjünk a nyomdába a falragaszok végett. Burberry társulata ismét elkezd művészi körútját.

A kis kémény vigan füstölgött és a nagy tarka kandúr meglegedetten dorombolva járta körül a kocsit.

TIZEDIK FEJEZET,

amelyben hőseink kalandos útra indulnak, ahonnan mint dúsgazdag emberek térnek vissza.

A durazzói vásártéren állították fel a cirkuszt. Miklós versenyt ügyeskedett Gusztáv úrral, míg Viktor Goromboj Ivánnal bejárta a várost és

TELEPY KÁROLY: Csejtevár romjai.

— Nem baj az, — szólt közbe Gusztáv úr. — A földolog az, hogy újra művészek vagyunk, akik jöhetnek-mehetnek arra, amerre kedvük tartja.

— Menjének Szalonikiba! — rikkantotta el magát vigan Csajkó. — Ott van csak a jó világ! Egyszer jártam ott. A legszebb város a világon. Még tán Rimaszombatnál is szebb . . . De nem. Annál nincs szebb város.

A kocsikat mindjárt kihúzták az első udvarba. Mary-Mary és Atalante hamarosan rendet csináltak az egyikben és a kis takaréktűzhelyben tüzet gyújtottak.

Burberry úr mikor meglátta a koci fedelén levő kis kürtöt füstölni, könnyezve ölelte meg Gusztáv urat:

— Igazad van, öreg barátom. Semmiféle vagyton nem ér fel egy kedves kocsiival, amelyet az ember magáénak mondhat.

valamennyi utcasarokra kiragasztotta a vérvörös plakátot, amely nagy betűkkel hirdette a változatos műsort. A műsor legutolsó száma — Burberry úr kitűnő ötlete — egy hatásos némajáték volt görög tüzzel és puskaropogással. A némajátéknak ez a sokat ígéro címe volt: *Macedóniai csatáképek*.

Csajkó Pál, amikor elolvasta a falragaszt, meglegedetten bölintott fejével.

— Ez már derék, — mondta. — Légkirálynőket, kötél-táncosokat láttak már eleget a durazzói vásárokon. De macedón-háborút még nem, mert valósággal folyik a hegyek között. Ahány épkezláb ember van Durazzóban, az mind eljön a cirkuszba. Csak aztán jó legyen ám a darab!

— Bíz rám, Pali, — felelt Burberry úr, aki egész nap a némajáték rendezésével volt elfoglalva.

Motij, az örmény kinyitott a hátulsó udvaron egy másik raktár-ajtót és e raktárból csak úgy dült a különböző ruha-, öltözetdarab. Volt ott török katonai egyenruha, bolgár, szerb, macedon, albán népviselet. Burberry úr Csajkó Pál társaságában összeválogatott egy nagy csomó ócska ruhát.

Az örmény azután egy másik ajtót nyitott fel, ahol a régi és új fegyverek álltak garmadában. A kardok, puskák, szuronyok oly nagy számmal heverték a raktárban, mintha Motij egy egész hadsereget készült volna felfegyverezni.

— Van énnálam minden, mint a jó kereskedőnél, — mondogatta az örmény dicsekedve. — Talvaly egy hegyi banda egy kis török-ágyú birtokába jutott. Elhozták a jó Motijhoz, aki adott érte annyit, amennyit nyomott.

— Hát aztán minek neked az ágyú? — kérdezte Csajkó Pál.

Az örmény nevetett fekete szakállába:

— Minek? Hát annak, hogy ha Apostol vajda, vagy Spocsav vajda, vagy akár a kratovói kajmakán idevetődik, hogy embereinek fegyvert vásároljon, hát Motij megmutatja az ágyút, hogy van ám az is. Mert nem vesznek ám új fegyvert a hegyi emberek. De még a török pasa uraságok is Motijnál fegyverezik fel a zászlóaljukat. Az új fegyver drága, Motijé olcsó. Van itt oly puska, kard, amelyik harmadszor van már nálam. A török katona, vagy a macedon harcos megúnja a szolgálatot, megszökik, a fegyvereit eladja Motijnak. Motij mindent megvesz, még az ócska papucsot is.

— Hej, nagy akasztófárávaló vagy te, örmény, — felelt Csajkó.

Burberry úr pedig összevásárolt egy nagy csomó rozsdás fegyvert, kardot.

— Kinek lesz ez? — kérdezte a matróz. — Hisz ha minden művész két puskát akaszt a nyakába, még akkor is sok.

Az igazgató szeliden Csajkó vállára csapott:

— Amihez nem értesz, arról ne beszélj. Hát a némajáték szereplői nem cipelnek fegyvert? Nincsen utcagyerek Durazzóban, aki szívesen eljön segíteni a némajátékhoz? Nincsenek neked barátaid a matróz-korezmákban, akik szívesen végignéznék ingyen egy egész circuszi előadást csak azért, hogy végül macedon harcosok legyenek?

— Dehogyan is nincsenek! — kiáltott fel a matróz. — Van akár kétszáz üresszebű barátom, aki úgyis beszökött volna ingyen a circuszba, vagy lyukat hasított volna a ponyván.

— No látod, — szólt a böles Burberry. — Menj és hívd meg barátaidat játszani a «Macedoniai csataképek»-ben.

Csajkó még csak azt kötötte ki, hogy a közreműködők közül ő se hiányozzék.

— Te banda-főnök leszel! — ígérte a direktor.

A matróz erre feje búbjára csapva sapkáját, elrohant macedon harcosokat toborzani.

Így folytak az előkészületek a durazzói nagy vásárra.

Már korán hajnalban talpon volt az egész város. Kétkerekű kocsik gurultak be a környékről öszvérektől vonva, görög kalmárok jöttek ponyvás szekerekkel, az utcákat ellepték mindenféle árúsok és a festői öltözetű albánok lóháton jártak a piacon. Az albán nők éppen úgy ültek a lovon, mint a férfiak. Büszke tartású macedon férfiak handzsárral, pisztollyal az övükben sétálgattak a vásártéren. Cigánykupecsek hajtották fel lovaikat és rettentő lármával helyezkedtek el a cincár-örmény panoráma, de a legnagyobbat, legdíszesebb a Burberry Császár circusza volt.

Még meg sem virradt egészen, amikor Viktor elkezdte verni a nagy dobot és a cintányért, Miklós pedig a verklit forgatta, amely ugyan csak Motij uram raktárából került ki. Gusztáv úr tarka ruhájába öltözködve mindenféle bolondos tréfákkal mulattatta a vásártéri kalmárokat, míg Burberry magas fekete-lakk lovagló-cizmában, kürtő-kalapban és vörös frakkban időnkint egy hosszú ostort pattogatott a ponyvasátor előtt. Goromboj, az orosz óriás, egy emelvényen állt mozdulatlanul, összefont karokkal és csak néha hajolt le a lábainál heverő rettenetes vastuskóért, hogy azt a levegőbe emelje.

Puffogott a nagy dob, a cintányér csengett, Mary-Mary asszony a kis asztalkánál alig győzte osztogatni a jegyeket azoknak, akik kíváncsiak voltak belülről is Burberry circuszára. Csajkó Pál aranygombos, papagály-zöld libériában hetykén sétálgatott a porondon, mint aféle gondos circuszi szolga, aki utóljára felülvizsgál mindent az előadás előtt.

Csakhamar megteltek nézőközönséggel az összetakolt fapadok. A legelső sorban egy hófehér szakállú, vörös, feszes macedon férfiú telepedett le, akinek övéből drágamivű pisztolyok, handzsárok villogtak. Macedon nyeiven megszólította Csajkót:

— Én csak a csataképeket akarom látni, a többi elhagyhatjátok.

A libériás inas fontoskodva húzta fel a szemöldökét a homlokára:

— Az majd csak a végén jön.

— No hát siessetek! — dörmögte a vén macedon és kényelmesen elhelyezkedett.

Csakhamar hallatszott Burberry úr csegettyűje, az előadás megkezdődött és folyt gyorsan. Mindössze a lovas-produkciók maradtak el a programból, mert lova nem volt még a társulatnak. A circusz-lovakat éppen úgy kell tanítani hosszú ideig, nagy türelemmel, mint a művészeket. Abba bizony hosszú idő fog beletelni, míg Burberry úr bemutathatja a «magas iskolát».

Miklós trapéz-mutatványai a legnagyobb bámulatot keltezték. Különösen az tetszett a vásári publikumnak legjobban, amidőn fejfelé fel, csupán egyik lábával kapaszkodva lendült a

trapézon. Lendülés közben eleresztette a trapézt és hosszú ívben repült a levegőben, míg kezével elkapta a legközelebbi hintát.

Zúgott a taps, kemény öklök döngtették a fapadokat, még az öreg macedon is megmozdult kényelmes helyzetéből, hogy jobban láthassa a vakmerő légtornászt. Gusztáv úrnak a sapkájába bőségesen omlottak a rézgarasok e mutatvány után.

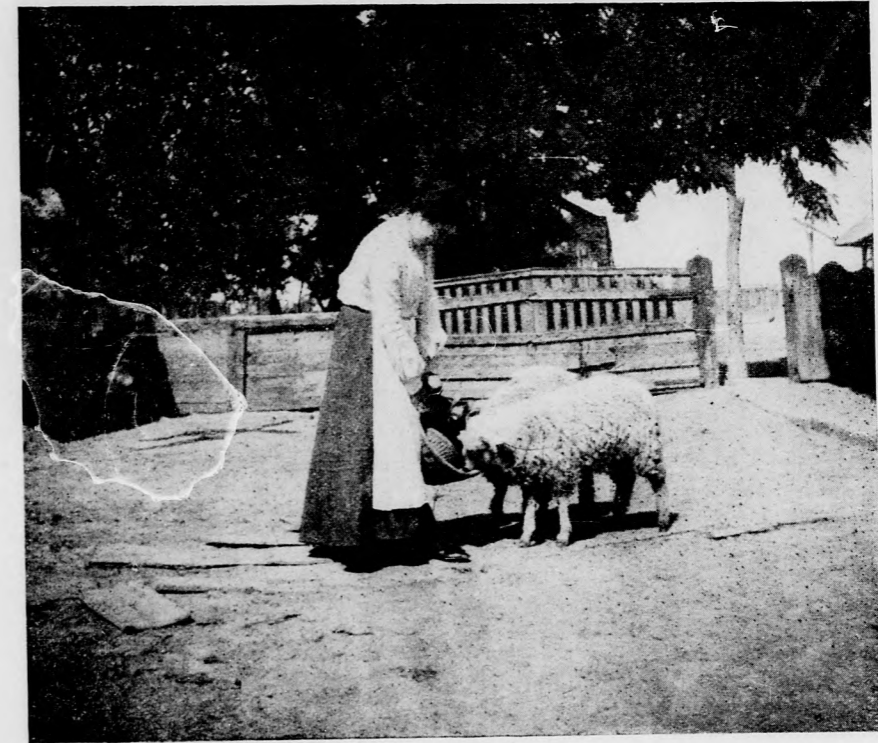
L'Estourbillon kisasszony, a műlovarnő, lóhiányában csupán eszményi, csipke öltözetében mutatkozott, de szépségével így is meghódította

macedon pisztolya agyával kopogtatott a deszkafalon és haragosan integetett a zöldruhás circuszi szolgának. Csajkó uram szolgálatkészen rohant oda, mert ismerte az idevaló embereket, akiknek nem is kell túlságosan megharagudniok, hogy megfordítsák a pisztolyt, csövétél előre.

— Hát? — kérdezte haragosan a vén macedon.

— Már töltik a fegyvereket, — súgta Csajkó sokatmondó szemhunyorítással.

Az öreg ember meglegedetten simitotta végig szakállát.

KOHLMANN ARTÚR: Falusi idill.

a közönséget. Nem győzött elég csókot dobálni a publikum felé a zúgó tapsra.

Goromboj Ivánovics medvebőrrel a vállán, torzonborz parókával és kezében egy rettenetes nagy doronggal jelent meg, mint valami őskori ember. A legrettenetesebb súlyokat könnyedén dobálta hatalmas karjaival, végül asztalra ültette a publikum néhány tagját és az asztalt emelte fel. De még a legkövérebb görögök sem tudták kifárasztani a hatalmas oroszt. A balkáni publikum viaskodott azon, hogy melyik ülhesen az asztal tetejére. S így Gusztáv úrnak megint jó aratása volt.

Hanem bármilyen mulatságosak voltak a művészek produkciói, a publikum végül mégis megúnja és erőteljes szavak hangzottak fel, amelyek a «csataképek»-et követelték. Az öreg

— Mondd meg a gazdának, hogy Spocsav Jurdan, a roudartzi vajda van itt.

Olyan hangon mondta ezt az öreg, mintha legalább is azt üzenté volna, hogy Nagy-Britannia császára és India királya küldi üdvözlését Burberrynek. De a ravasz Csajkó sem hajolhatott volna meg különbül Anglia ura előtt sem.

— A nagyhirű Spocsav vajda! — mondta.

A furfangos levantei matróz ügyeskedését egy rézgarassal jutalmazta az öreg, amire odabenn a függönyök mögött iszonyú puskaropogás keletkezett. A nagy dob puffogott és a kardok csattogtak. Minden szem feszült figyelemmel fordult a bejárat felé.

(Folyt. köv.)

Aki a bűnnel alkudozni kezd, azt már a bűn legyőzte.

A FILIPPINI-SZIGETEK RŐL.

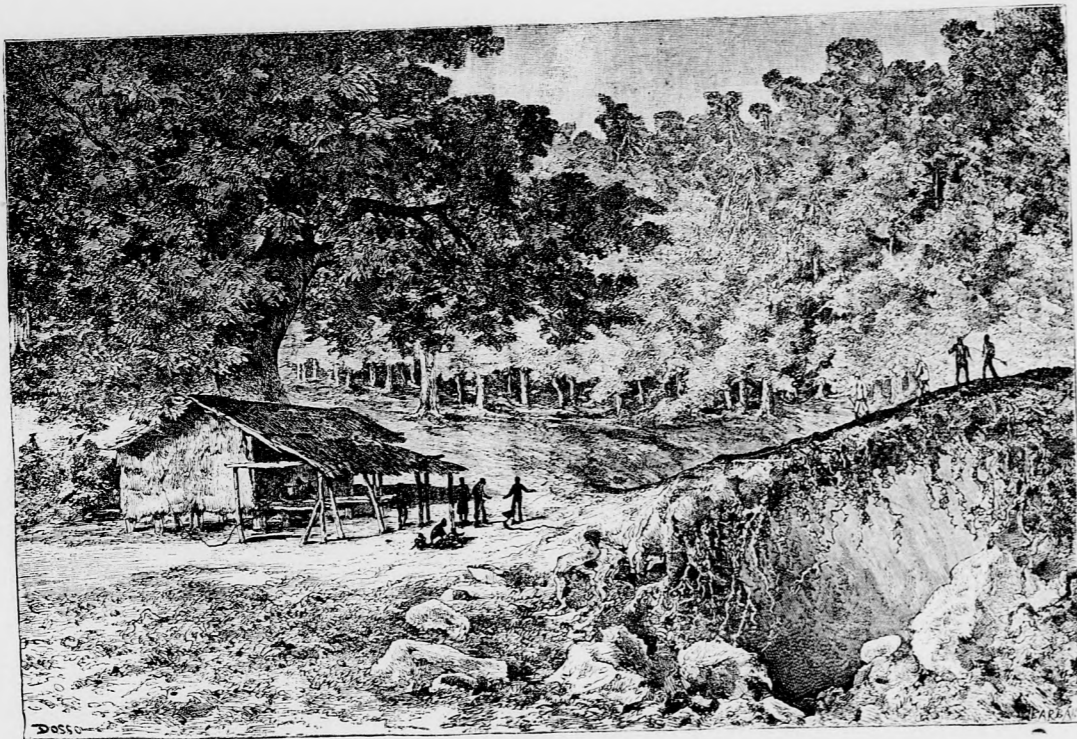
A Filippini szigetesoport egyik tagja a Luzon szigete. A Filippinek nagy kiterjedésű, népes és a természet minden áldásaival bőven ellátott gyarmatok, mely már 1751 óta a spanyolok birtoka.

A több mint 400 szigetből álló csoport területe a magyar korona országainak nagyságával egyenlő. Luzon vagy Manilla a csoport legnagyobb szigete, mely akkora, mint Galicia,

Manilla városa lakóinak számát 250,000-re teszik. Maga a város a Pasig folyó partjain terül el, melynek vize az öbölnek a «Laguna del Bay» nevű részébe ömlik.

A régi várost ezelőtt kétszáz esztendővel épült vastag falak veszik körül, melyek kapuit még a 40-es évek alatt is éjjelenként mindig bezárták.

A mozgalmas utcák, melyeken sokféle szekér, többé-kevésbé csinos fogatok s a lóvonatú vasút kocsijai közlekednek, érdekes látványt szolgál-

A FILIPPINI SZIGETEK RŐL: ERDŐ LUZON SZIGETÉN.

Morvaország és Szilézia együtt, Mindanao pedig akkora, mint Stiria, Karinthia és Krajna összesen.

Hongkongban az utas azt hallja, hogy Manilla a Filippini-szigetek fővárosa és legnagyobb kikötője s hogy onnan külföldre sok nyers cukrot, kendert és dohányt szállítanak. Ennél többet alig tudhat meg. Ezelőtt néhány évvel — írja egy amerikai utazó — a Zafiro gőzösön Hongkongból a Khinai-tengerre indultam. Harmadnapra Luzon, a Filippini-szigetesoport legnagyobb és legfontosabb szigete tűnt fel a láthatáron és tizenkét óra múlva a manillai öbölbe értünk, melynek vizekén a világ összes hajóhadai könnyen elférnének.

nak. A város falain belül rengeteg sok a kolostor, templom, középület és bolt; a kereskedelem és ipar telepei a városon kívül vannak.

A kereskedők és iparosok leginkább a Binondo nevű külvárosban laknak, hol egyttal az idegen hajózási ügynökök irodái, a bankok s a legnagyobb európai és kínai áruházak, valamint a vámház épületei vannak. A «La Escolta» nevű főutca kövezete kitűnő, világítása fényes, egy szóval ott minden világvárosias színben tűnik fel. A gyakran előforduló földrengések miatt kétemeletesen magasabb házak alig vannak és ezeket is többnyire fából építik. A talaj nedvessége a földszinten való lakást kellemetlenné

teszi s így mindenki az emeleten lakik, míg a földszinti helyiségeket boltok és raktárak foglalják el. Üvegablakok ritkán láthatók, az üveget valami átlátszó, osztrigakagylóból való lemezek helyettesítik, melyek a drága s ez idő szerint Amerikából vagy Európából szállított üveget fölöslegessé teszik. A külvárosok szélső részein többnyire bambusznádból és pálmafa leveleiből készült kunyhók vannak. Nem csoda, hogy az eféle gyűlékony anyagból épült alkotmányok gyakran leégnek.

A szigetek a természet minden ajándékával bővelkednek. Arany-, réz-, vas-, kőszénbányák, úgyszólván még parlagon heverve, kezdetleges módon aknáztatnak ki, leginkább a lakosok lustasága miatt, kik csak akkor dolgoznak, ha a szükség kényszeríti őket. Az egész szigetesoportban alig van egy pár gőzfűrészmalom s így a kivitelre szánt roppant szálfákat kézimunkával dolgozzák föl. Hires azonban dohánytermelésük, mivel évenként 8 millió kilogramm dohányt és 150 millió szivart visznek ki. Ezenkívül cukor, kender és kávé kivitele is jelentékeny.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítások. A budapesti VI. ker. all. főgimnázium önképzőköre november 26-án tartotta harmadik rendes ülését a következő tárgysorozattal: Landau Róbert, a kör titkára, állásáról lemondott, utódja Kósa Miklós lett. Az új titkár székfoglaló beszéde után Fürst Milán és Weisz Imre felolvasták dolgozataikat. Szavaltak Rothmüller Sándor és Szegő Pál. — A körmozgalmak főváltásaként «Markovits-kör»-e november 7-én tartotta alakuló gyűlést. Teveli Mihály tanárnok úr lelkes beszéd kíséretében a tagokat kitartó szorgalomra buzdítja. Titkár lett Lizer Oszkár VIII. o. t., főjegyző Sebestyén Jenő VIII. o. t., aljegyző Woller Rudolf VII. o. t., pénztáros Jankovszky Demeter VII. o. t., főkönyvtáros Rakovszky János VI. o. t., alkönyvtáros Haiman Géza V. o. t., ellenőr Moys István VI. o. t. — A debreceni ev. ref. főgimnázium önképzőköre november 19-én tartott rendes heti gyűlést Bartha Béla, Pánczél József szavaltak, Lukács Elek, Szabó István bíraltak. H. Nagy Jenő felolvastott. Ezen a gyűlésen tüzték ki az évvégi pályakérdéseket is. — Az újvidéki főgimnázium «Vörösmarty-önképzőkör»-e november 27-én közgyűlést tartott. A jegyzőkönyv felolvasása után Götzl B. és Steinicz Gy. V. o. tanulók szavaltak, majd Róna Ö. VIII. o. t. egy ifjúsági művet bíralt meg. — A zentai közs. főgimnázium «Kossuth-önképzőkör»-e november 20-án tartotta ötödik rendes ülését. Bíraltak Mészáros Gábor VIII. o. t. és Katona Imre VII. o. t. Ezután Löffler Oszkár VIII. o. t. és Kerepesi Vince VI. o. t. szavaltak. — A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium «Arany János-önképzőkör»-e november 28-án tartotta harmadik rendes gyűlést. Először Danielisz Sándor VIII. o. t. szavalt,

azután Freund István VIII. o. t. olvasta fel dolgozatát.

Helyreigazítás. Múlt számunkban a képrejtvényt tévedésből fordítva közöltük.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Nyelvészeti Füzetek. Ide s tova egy éve, hogy Simonyi Zsigmond, a jeles nyelvtudós e hasznos s a magyar nyelv körül való ismeretünket nagyban gyarapító vállalatot megindította. Múlt hó végén jelent meg a «Nyelvészeti Füzetek» 15. és 16. száma. Előbbi 122 oldalon számol be arról, hogyan készül egy «Nyelvtörténeti Szótár», minő nehézségekkel kell a szerkesztőknek megküzdeniök s mily nagy óvatossággal kell ilyen fajta munkánál eljárni. De ha nehéz is a szótárírásnak ez a neve, megvan legálább gyümölcsöző eredménye, mely történeti alap helyezi nyelvészeti tudásunkat. Nálunk is akkor élte utolsó napjait a délibabos nyelvészkedés, mikor e hatalmas szótár első füzetét láttak napvilágot. Az érdekes füzet cikkeit Simonyi Zsigmond, Melich János, Bartha József és Szilasi Móríc írták. A másik füzet egy eddig figyelemre nem méltatott nyelvjárásal ismerteti meg az olvasót; ez a hevesmegyei nyelvjárás, melynek hang-, alak- és mondatánát Berze Nagy János dolgozta fel, a tárgyhoz illő szakismerettel s szeretettel. Ennek a füzetnek másfél korona az ára, a másiké egy korona.

400. szám. A «Magyar Könyvtár» Radó Antal szerkesztésében most érkezett el négy századik számához s ez ünnepi alkalommal ismét becses sorozattal gazdagítja irodalmunkat. Magában a jubiláris füzetben Alexander Bernát méltatja a világirodalom legnagyobb alakját, Shaksperet, az ő nagy tudásával és mesteri tollával teljes képét adva az embernek és a költőnek. A sorozat egy másik füzeteként, a hazai történet forrásgyűjteményeinek kiadásában most «Roger mester siralmas éneke a tatárjárásról» jelenik meg, egész terjedelmében, dr. Turchányi Tihamér új és kitűnő fordításában, igen bő bevezetéssel és magyarázó jegyzetekkel. A külföldi irodalom teréről is elsőrangú munkát kapunk: Anatole France-nak világhírré vergődött novelláját, Crainquebille-t, s ezzel egy füzetben a vele rokontárgyú «Putvis»-t. — A «Magyar Könyvtár» egyes száma 30 fillérért kapható minden könyvtárnál, ahol teljes ingyen jegyzéket is adnak bárkinek.

FEJTÖRŐ.

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melyhez ha hárommal hozzá adunk, vagy amelyet hárommal megszorozzuk, ugyanazon eredményt kapjuk? (Pálffy Aladár.)

Történelmi kérdés:

Ki volt az a svéd király, akit az oroszok Poltavánál legyőztek s aki a vereség után a portárhoz ment, hogy a szultánt szövetségre kényszerítse az oroszok ellen? Hol és mikor halt meg? (Imreh Béla.)

Irodalomtörténeti kérdés:

Gyöngyösi István «Chariclia»-ját kinek a művéből dolgozta át? Hány sor maradt abból a munkából? Hol fedezték fel?

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 december 11.

8. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: Eredetileg 10 utas volt. 220 : 10 = 22, 220 : 11 = 20. — **Történelmi kérdés:** Artesir (I. Artaxerxes) 226-ban Kr. u. — **Irodalom-történelmi kérdés:** Kézainál; nyolc szótagú. — **Képrejtvény:** Nem ismeri a hálátlanságot az, aki elfelejti a maga jótetteit.

Helyesen fejtették meg: Furgyik Kálmán, Beyer Oszkár, Balázs Károly, Bedő Rezső, Ungár Sándor, Ámon Károly és József, Pálffy Aladár, Echerdt Elek, Burián Géza, Milutinovits Corinna, ifj. Várady Miklós, Lázár Lajos, Hollós Kornél, Némethy Károly, a debreceni országos tanító árvaházi nagy fiúk, Kőrössi Gyula, Rosemberszky Ödön, Fülöldy Sándor, Schaffer László, Brummer Imre, Bella Gábor, Havas Péter, Jókay Miklós Mór, H. Nagy Jenő, Fiblinger Ernő, Lefkovits Vilmos, Szabó Gyula, Buczko Pál, Kormos Zoltán, Weisz Sándor és Fülöp, Grosz Sándor.

A kitűzött könyvjutalmat (Baksay Sándor: Dáma) Rosemberszky Ödön főgimn. III. o. t., budapesti előfizetőnk (Irányi-utca 18.) nyerte meg.

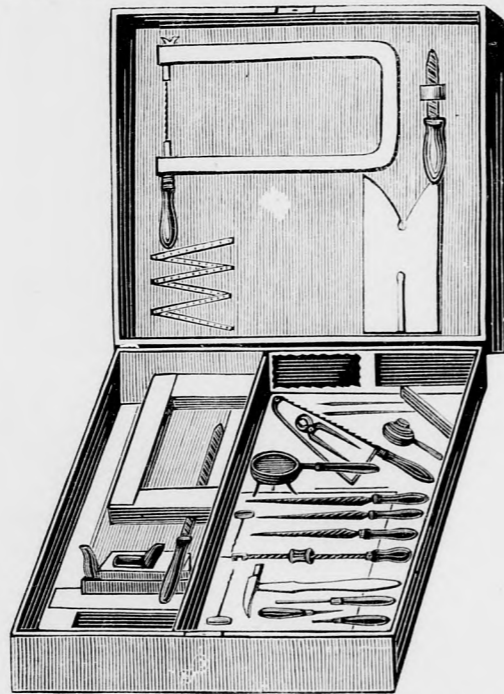
SZERKESZTŐI TELEFON.

Egy előfizető. («Beszéd a természethez.») Mielőtt verset írna, lényeges dolog, hogy tanuljon meg helyesen írni. Így többek között «bírálatot» kér tőlünk versére, melyben a «rezgő sárga levél hűdögöl». Hát ez sok egy jóból Ha ön e fajta beszédet intéz a természethez, attól félünk, hogy a természet nem hallgatja meg. — **B. I.** Hát te miért nem szólalsz meg? Várom azt a régóta kilátásba helyezett levelet. — **P. M.** Elolvassuk és válogatunk belőlük. Ugy vesszük észre, hogy van használható is. — **Spektátor.** 1. Annak van igaza, aki az olasz eredetivel hasonlítja össze. Ilyen vitás kérdésekben forduljanak a szaktanárhoz, ő készséggel ad felvilágosítást s örövendeni fog, hogy érdeklődnek az ő tárgya iránt. 2. A hosszú lélegzetű dolgoknak nem vagyunk barátai, a tétel különben sem középiskolai tanulóknak való. — **D. F.** (Budapest). 1. A helyet még nem határozták meg. 2. Korai volna most folyamodnia. 3. Érettségi vizsgálat kell ahhoz is. 4. Az illető középiskola igazgatóságához kell a folyamodványt intézni. Ugyis oda j küldik le véleményadás céljából. — **Bélyeggyűjtő.** Közvetítésre a legjobb akarat mellett sem vállalkozhatunk. Forduljon valamelyik bélyeg-elárúítóhoz. — **Könyvbarát.** A szerkesztőnknek «Aranyos kód» című könyve a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s minden könyvkereskedésben kapható. — **Országos tornaverseny.** Ugy halljuk, hogy május második felében lesz. A tornatanító majd a kellő időben megtudja s lesz idejük arra, hogy előkészüljenek. — **Önképzőkör.** Ismertessen valamely szép munkát, melyet esetleg a kör tagjai még nem ismernek, olvasson fel abból egyes részleteket. Okosabb és tanulságosabb lesz, mint eredeti művek írása, vagy

félóráig tartó bírálgatás olyan műről, melynek veleje nincs. — **L. B.** (Nyiregyháza). Tudósításod elkészt. — **N. F. K. Gy.** (Kis-Kun-Félegyháza). A félév végéig tart. — **E. E.** (Szeged). Kőrösi Rejtvényeid nem közölhetők. — **E. E.** (Szeged). Kőrösi Csoma Sándorról Jancsó Benedek írt hosszabb tanulmányt; a munka lapunkban jelent meg. — **Hj. V. L.** (Budapest). Rejtvényedeket közöljük. — **W. I. I.** Még nem tudjuk. 2. Küldd be, látatlanba nem mondhatunk róla ítéletet. — **E. E.** (Nyiregyháza). A közlésre szánt rejtvények mindegyikét külön darab papírosra kell írni. — **Kuzma Albert és Nord Frigyes** a rejtvények megfejtését későn küldték be, azért maradt ki nevek a megfejtők közül. — **H. P.** (Abony). A bekötési tábla ára 1 kor. 60 fill. — **B. Cs.** (Nagy-Károly). 1. «Ágnes asszony» históriáját a való életből merítette Arany János. Geszten lakott egy mániás parasztszöny, ki mindig lejárta a folyóra, hogy tisztára mossa ruháját. Ezenkívül Macbeth is nagy hatással volt e ballada keletkezésére; arra a jelenetre gondolunk, mikor Lady Macbeth kezét tördelve a vérfoltot látja.

LOMBFÜRÉSZ MUNKA

a legkedvesebb foglalkozása a tanuló ifjúságnak, ha leckejét már elvégezte. Fejlesztő izlést és játszva nagy közügyességre tehet szert, s a mellett pompás szórakozást nyújt. Nem kell hozzá mester, mindenki magától megtanulja! Ilyen kazettában egy valóságos kis műhely van berendezve és különböző nagyságban kaphatók. Kérjétek azonnal egy levelezőlapon képes árjegyzéket, melyet ingyen küldök meg.

És kérjétek karácsonyra egy ilyen, mert szüleiteknek is csak örömet szereztek, ha tanulságos dologgal töltitek el az időt. Lombfűrész szerszámok, fényezett dobozban:

Tartalma	1.	2.	3.	4.	száma
	15	20	25	30	darab
Ára	7.-	10.-	15.-	20.-	korona
Rekesszel	8.-	11.60	16.40	21.60	

Kaphatók még ugyancsak nálam faégetéshez, fafaragáshoz és fametszéshez való szerszámok is. Mindezekhez több mint 4000 szebbnél-szebb minta.

FISCHER LÁSZLÓ

lombfűrész és műkedvelő szerszám különlegességek üzlete, Budapest, IV. Károly-utca 1., 8. sz. bolt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

COPPERFIELD DÁVID
ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

11

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

XV.

Micawber úr anyagi zavaraiiban végül beállt a válság, s egyszer korán reggel letartóztatták és bevitték a King's Bench-fogházba, az adósok börtönébe. Micawberné pár nap múlva, miután a lakásberendezést eladta, a gyerekekkel együtt szintén behurcolkodott urához a fogházba s az én számomra bérelt egy kis szobácskát a falakon kívül, nagy megnyugvásomra a fogház közelében, minthogy Micawberék meg én a közös nyomorúságban sokkal jobban összeszoktunk, hogysem elválhattunk volna.

Mindeközben tovább végeztem a Murdstone és Grinby cégnél régi durva munkámat, a régi durva társaságban, s azzal a régi érzéssel, hogy érdemtelenül aláztak le. De életem továbbra is titkolt boldogtalanságban telt; továbbra is egyedül viseltem a terhet, csak önnönmagamra támaszkodva. Az egyedüli változás, amiről tudok, az volt, hogy egyre jobban lerongyosodtam.

Micawber úrék gondjainak a súlyától azonban jórészt szabadultam, mert egynémely rokonuk vagy barátjuk vállalkozott rá, hogy segít rajtuk akkori szorultságukban, s ennél fogva sokkal kényelmesebben telt az életük a fogházban, mint hosszú idő óta a fogházon kívül. Velök szoktam reggelizni, s este is rendszerint visszamentem hozzájuk a fogházba, fel s alá járkáltam a szobában Micawber úrral, vagy beszélgettem Micawberné asszonnyal. Tudta-e vajjon Murdstone úr, hogy, éltem, nem tudom, mert a

Murdstone és Grinby cégnél soha sem említettem Micawberékat.

Micawberné közölte velem egy este, hogy a rokonság tanácsa folytán az ura a fizetésképtelen adósokról szóló törvény alapján szabadlábra helyezését kérelmezte, ami rövidesen be is fog következni.

— Akkor aztán, — mondotta Micawber úr, aki szintén jelen volt, — nem kételkedem, hogyha a jó Isten is úgy akarja, többre viszem majd a világban, s egészen új életet kezdek.

— Hogy-hogy, Micawber úr? — kérdeztem résztvevően.

— A feleségem rokonai azt kívánják, — felelt Micawber úr, — hogy családostul Plymouthba költözzem, ahol valószínűleg alkalmazást szereznek majd a számomra a vámhivatalban.

E beszélgetés után nemsokára távoztam. Fájdalmasan érintett nagyon az a gondolat, hogy nemsokára el kell szakadnom Micawber úréktól, s akkor éjszaka, miközben álmatlanul hevertem ágyamban, merült fel lelkemben először az a gondolat, mely később szilárd elhatározássá ért bennem.

Hogy szabadulásomra nincs reményem, ha csak magam meg nem szabadítom magamat, azt nagyon is jól tudtam. Murdstone kisasszonyról ritkán hallottam csak, Murdstone úrról pedig soha; de egyetlen egyszer sem történt a legkisebb célzás sem arra, hogy valamikor más is lehet még belőlem, mint az a közönséges igavonó barom, amelynek a színvonalára rohamosan lefelé sülyedtem.

Alig egy hét múlva Micawber urat csakugyan szabadlábra helyezték, s úgy volt, hogy pár nap múlva indúl az egész család Plymouthba. Addig abban a házban béreltek lakást, ahol én laktam,